

Advies voor richtlijnen voor
het milieu-effectrapport
Herinrichting Haren

23 november 1993

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Advies

Advies voor richtlijnen voor het milieu-effectrapport
Herinrichting Haren / [Commissie voor de milieu-effectrapportage].
- Utrecht: Commissie voor de milieu-effectrapportage
ISBN 90-5237-592-5
Trefw.: milieu-effectrapportage; Haren (Groningen) /
Landinrichting; Haren (Groningen).

commissie voor de milieu-effectrapportage

aan Gedeputeerde Staten van
de provincie Groningen
Postbus 610
9700 AP GRONINGEN

uw kenmerk
93/16.734/11/35/b.7, RG.

uw brief
d.d. 3 september 1993

ons kenmerk
U1398-93/Ve/eb/542-33

onderwerp
Advies voor richtlijnen voor het
milieu-effectrapport Herinrichting Haren

doorkiesnr.
030 - 347 650

Utrecht,
23 november 1993

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieu-effectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over Herinrichting Haren.

Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen.

Hoogachtend,

ing. E.M. Mastenbroek
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Herinrichting Haren

Advies voor richtlijnen voor
het milieu-effectrapport
Herinrichting Haren

Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor de richtlijnen
voor het milieu-effectrapport Herinrichting Haren,

uitgebracht aan het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen door
de Commissie voor de milieu-effectrapportage; namens deze,

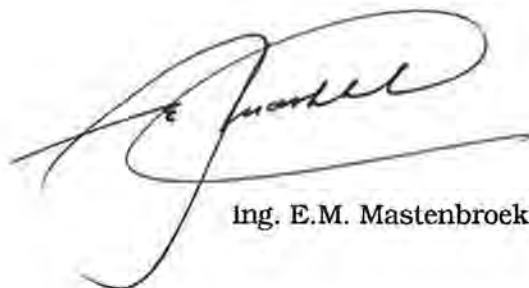
de werkgroep m.e.r. Herinrichting Haren

de secretaris

drs. A.L. Vernooij

de voorzitter

ing. E.M. Mastenbroek

Utrecht, 23 november 1993

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
SAMENVATTING	1
1. INLEIDING	3
1.1 Procedure	3
1.2 Wisselwerking MER en landinrichtingsplan	3
2. PROBLEEMSTELLING, BELEID EN DOELSTELLING	4
2.1 Algemeen	4
2.2 Probleemstelling	5
2.3 Beleid en besluitvorming	6
2.4 Doelstellingen	6
3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	7
3.1 Algemeen	7
3.2 Voorgenomen activiteit	8
3.3 Het ontwikkelen van alternatieven	9
3.3.1 Alternatieven op basis van varianten en thema's	9
3.3.2 Relevante inrichtingsmaatregelen	10
3.4 Beschrijving van alternatieven	11
3.4.1 Het meest milieuvriendelijke alternatief	11
3.4.2 Het nul-alternatief	12
3.4.2 Het voorkeursalternatief	12
4. BESTAANDE TOESTAND EN AUTONOME ONTWIKKELING VAN HET MILIEU	13
5. GEVOLGEN VOOR HET MILIEU	15
5.1 Algemeen	15
5.2 Reliëf, bodem en water	15
5.3 Flora, fauna en ecologische relaties	16
5.4 Landschap en cultuurhistorie	16
6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN	17
7. LEEMTEN IN KENNIS EN EVALUATIE	18
8. VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER	18
9. SAMENVATTING VAN HET MER	19

BIJLAGEN

1. Brief van het College van Gedeputeerde Staten van de Provincie Groningen d.d. 3 september 1993 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen.
2. Openbare bekendmaking van de start van de m.e.r.-procedure in Staatscourant nr. 167 d.d. 2 september 1993.
3. Projectgegevens en samenstelling van de werkgroep van de Commissie voor de milieu-effectrapportage.
4. Inspraakreacties en adviezen.

SAMENVATTING

Inleiding (hfdst. 1)

Het landinrichtingsproject Haren (circa 4.620 ha) is op basis van een aanvraag van enkele landbouworganisaties en de gemeente Haren in 1986 als 'herinrichting' in voorbereiding genomen.

De m.e.r.-procedure wordt doorlopen ten behoeve van het opstellen van en de besluitvorming over het landinrichtingsplan. Initiatiefnemer is de landinrichtingscommissie Haren. Bevoegd gezag is het College van Gedeputeerde Staten van Groningen.

Probleemstelling en doel; besluitvormingskader (hfdst. 2)

Het MER zal aandacht moeten besteden aan:

- Probleemstelling en doel van de voorgenomen activiteit. Aangegeven dient te worden welke knelpunten de aanleiding hebben gevormd tot de herinrichting en hoe deze zijn vertaald in concrete doelstellingen. Geef aan tot de oplossing van welke milieu(hygienische) knelpunten landinrichting een bijdrage kan leveren.
- Beleid en besluitvorming. Het relevante landelijk, provinciale en gemeentelijke beleid dient te worden beschreven. Beschreven dient te worden voor welke besluit m.e.r. wordt gevolgd en welke overige besluiten nodig zijn voor realisatie van het voornemen. Aangegeven dient te worden de randvoorwaarden vanuit het ruimtelijk beleid (functietoedeling) en de relatie met waterwinning.

Voorgenomen activiteit en alternatieven (hfdst. 3)

Aangegeven dient te worden in hoeverre de marges voor het ontwikkelen van alternatieven reeds zijn ingeperkt door genomen besluiten. Beschreven dient te worden hoe de doelstellingen zijn vertaald in planalternatieven, waaronder het voorkeursalternatief en meest milieuvriendelijke alternatief (MMA). Aangegeven moet worden op welke wijze de uitgangspunten duurzaamheid en verweving zijn vertaald in alternatieven.

Alternatieven kunnen worden ontwikkeld op basis van varianten en thema's. Varianten bestaan uit wezenlijk verschillende combinaties van inrichtingsmaatregelen per functie of (deel)gebied; varianten in de (ruimtelijke) functieverdeling zijn slechts beperkt mogelijk maar dienen wel beschreven te worden. Thema's voor het ontwikkelen van verschillende varianten richten zich onder meer op de aard van de gewenste natuur(ontwikkeling), op de gewenste ecologische verbindingzones en op de gewenste landschapsstructuur. In ieder geval dienen een voorkeursalternatief en een MMA te worden ontwikkeld. Een nulalternatief dient als referentiesituatie te worden beschreven.

Bestaande toestand van het milieu en autonome ontwikkeling (hfdst. 4)

De bestaande toestand van het milieu en de autonome ontwikkeling van het milieu moeten worden beschreven. Het accent zal hierbij dienen te liggen op die aspecten die door of met behulp van de voorgenomen activiteit of de alternatieven kunnen worden beïnvloed: met name waterhuishouding; geomorfologie; flora, fauna en ecologische relaties; landschap en cultuurhistorie.

De gevolgen voor het milieu (hfdst. 5)

Bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu dienen zowel de positieve als negatieve milieugevolgen te worden beschreven. Aandacht dient besteed te worden aan de mate waarin de te realiseren situatie gevoelig zal zijn voor economische en technologische ontwikkelingen, met name in de landbouw.

Vergelijking van de alternatieven (hfdst. 6)

De milieugevolgen van de alternatieven dienen in dit hoofdstuk op overzichtelijke wijze te worden vergeleken.

Leemten in kennis; evaluatie (hfdst. 7)

Het MER moet aangeven welke gevraagde informatie niet kan worden geleverd, welke onzekerheden zijn blijven bestaan en waardoor dit wordt veroorzaakt.

Aangegeven dient te worden in hoeverre het ontbreken van de desbetreffende kennis de kwaliteit van de informatie die nodig is voor de besluitvorming beïnvloedt.

Het is wenselijk dat het MER reeds een aanzet bevat voor het (door bevoegd gezag vast te stellen) evaluatieprogramma.

Samenvatting, vorm en presentatie van het MER (hfdst. 8 en 9)

De samenvatting van het MER zal aan een breed publiek voldoende inzicht moeten geven voor de beoordeling van het MER. Tenslotte doet de Commissie nog enkele aanbevelingen voor de vorm en de presentatie van het MER, met name voor de omvang en mate van detaillering.

1. INLEIDING

1.1 Procedure

Het landinrichtingsproject Haren is op basis van een aanvraag van enkele landbouworganisaties en de gemeente Haren in 1986 als 'herinrichting' in voorbereiding genomen. In 1987 is hiertoe de landinrichtingscommissie Haren geïnstalleerd. Het project heeft betrekking op een gebied van circa 4.620 ha groot.

Door de integrale wijziging van het Besluit milieu-effectrapportage, die in 1994 van kracht zal worden, wordt een aantal nieuwe activiteiten onder de m.e.r.-plicht gebracht. Landinrichting is één van deze activiteiten. De m.e.r.-procedure wordt doorlopen ten behoeve van het opstellen van en de besluitvorming over het landinrichtingsplan.

Het bevoegde gezag, het College van Gedeputeerde Staten van Groningen, heeft per brief van 3 september 1993 de Commissie voor de m.e.r. gevraagd advies voor richtlijnen voor het MER uit te brengen (zie bijlage 1). Op 2 september 1993 is de startnotitie voor het landinrichtingsproject Haren bekend gemaakt (zie bijlage 2). Initiatiefnemer voor het project is de landinrichtingscommissie Haren.

Het doel van het advies van de Commissie¹ is de milieu-aspecten van de activiteit af te bakenen en de gewenste inhoud van de richtlijnen voor het milieu-effectrapport (MER) aan te geven.

Bij het opstellen van het advies heeft de Commissie de via het bevoegde gezag ontvangen schriftelijke reacties mede in beschouwing genomen. Een overzicht van deze reacties is opgenomen in bijlage 4.

1.2 Wisselwerking MER en landinrichtingsplan

Een belangrijke voorwaarde voor een nuttige inbreng van de milieu-effectrapportage bij de totstandkoming van het landinrichtingsplan is een goede wisselwerking tussen het plan en het MER tijdens het opstellen van het plan. Door de wisselwerking kan worden bereikt dat m.e.r. niet alleen dient voor het zichtbaar maken van gevolgen voor het milieu van alternatieven, maar ook om bouwstenen voor de alternatieven zoals inrichtingsmaatregelen te genereren. De ontwikkeling van het meest milieuvriendelijke alternatief vormt hierin een essentieel onderdeel.

¹ Dit advies is opgesteld door een werkgroep uit de Commissie voor de m.e.r. De samenstelling van deze werkgroep is weergegeven in bijlage 3. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt daarom verder in dit advies 'de Commissie' genoemd.

De beoogde wisselwerking kan worden bereikt door een doorlopende inbreng van milieuaspecten bij de planvorming. Hierdoor vindt een voortdurende toetsing van planonderdelen aan milieuaspecten plaats, die kan leiden tot het bijstellen van de concept-plantekst. Aldus ontstaat de mogelijkheid de voor- en nadelen van een milieuvriendelijker uitvoering van planonderdelen af te wegen.

2. PROBLEEMSTELLING, BELEID EN DOELSTELLING

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."*

2.1 Algemeen

"Landinrichting strekt tot verbetering van de inrichting van het landelijk gebied overeenkomstig de functies van dat gebied, zoals deze in het kader van de ruimtelijke ordening zijn gegeven". Met dit artikel geeft de Landinrichtingswet de meervoudige doelstelling van landinrichting aan. De ruimtelijke functies die in het geding kunnen zijn, zijn land- en tuinbouw, bosbouw, natuur, landschap (inclusief cultuurhistorie), infrastructuur en openluchtrecreatie.

Om te komen tot reële, in het MER te onderzoeken alternatieven, is het van belang **doelstellingen** van het landinrichtingsplan zo concreet en toetsbaar mogelijk in het MER te formuleren (zie § 2.4). Doelstellingen volgen uit de beschrijving van de probleemstelling (§ 2.2) en het beleid (§ 2.3). Knelpunten (uitmondend in de probleemstelling), vastgesteld beleid en doelstellingen bepalen de ruimte die bestaat voor het formuleren van alternatieven.

De ruimtelijke functietoedeling voor het gebied is voor de aspecten natuur en landbouw grotendeels vastgelegd in de 'gebiedsvisie Haren'. In het kader van landinrichting zal voor delen van het gebied een verdere uitwerking van de functietoedeling plaatsvinden. Het kan daarom zinvol zijn probleemstelling, beleid en doelstellingen per (functioneel) deelgebied aan te geven.

2.2 Probleemstelling

Knelpunten in de ruimtelijke inrichting van het gebied hebben geleid tot het in voorbereiding nemen van het project. Op basis van de vier deeladviezen^{2]} en het recente overheidsbeleid zijn deze knelpunten nader gedefinieerd. In het MER dienen deze knelpunten op het vlak van onder meer landbouw, natuur, landschap, infrastructuur, recreatie en cultuurhistorie nader te worden beschreven. Daarbij dient uitgebreid aandacht te worden besteed aan knelpunten die samenhangen met de waterhuishouding (waterkwaliteit, (grond-)waterdiepte, waterwinning en verdroging).

Een belangrijk deel van bovengenoemde knelpunten kan worden aangemerkt als milieuknelpunten. Ook overige milieu-knelpunten waar de landinrichting invloed op kan uitoefenen dienen beschreven te worden.

Bij de beschrijving van milieu-knelpunten kan gebruik worden gemaakt van de indeling in zogenoemde "VER-thema's" uit het NMP en NMP-plus. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan:

- Verdroging: daling van grondwaterstand met negatieve effecten op vegetaties.
- Verspreiding: de mogelijke gevolgen van de aanvoer van gebiedsvreemd water op de waterkwaliteit en daarmee het aquatisch systeem.
- Versnippering: de versnipperde ligging van natuurterreinen, bos en beplantingen.

Van de knelpunten dient aangegeven te worden in welke mate het instrument landinrichting deze kan oplossen. Besteed daarbij onder meer aandacht aan de relatie tussen de voorgenomen herinrichting en de (huidige en toekomstige) waterwinning in het gebied.^{3]}

Het oplossen van de beschreven knelpunten kan leiden tot positieve gevolgen voor het milieu. Nadere analyse kan, bijvoorbeeld bij de beschrijving van de autonome ontwikkeling, bij het onderzoek naar te verwachten milieu-effecten of annex aan het ontwerp-proces ten behoeve van alternatieven, knelpunten opleveren die bij het in voorbereiding nemen nog geen rol speelden. Deze knelpunten kunnen leiden tot een herziening of aanvulling van de probleemstelling.

2 De bedoelde deeladviezen zijn:

- Advies natuur, landschap en cultuurhistorie;
- Landbouwstructuuradvies;
- Advies openluchtrecreatie;
- Advies landschapsbouw.

3 Zie ook Inspraakreactie 1 (bijlage 4).

2.3 Beleid en besluitvorming

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van overheidsorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."*

Het MER beschrijft welke randvoorwaarden worden gesteld dan wel beleidsrichtingen worden aangegeven voor de herinrichting Haren door onderstaande en andere relevante beleidsdocumenten:

- het Structuurschema Groene Ruimte en achterliggende nota's (zoals Natuurbeleidsplan, Nota landschap);
- het Streekplan Groningen en de Gebiedsvisie Haren;
- het Provinciaal Waterhuishoudingsplan en het drinkwaterbesluit voor het Gorecht;
- de Provinciale Uitwerking Ecologische Hoofdstructuur;
- het Bestemmingsplan Buitengebied Haren.

Overige besluiten en beleidsdocumenten hoeven alleen te worden besproken voor zover ze aanpassing behoeven voor de realisatie van het landinrichtingsplan.

Relevante normen en kengetallen die gekoppeld zijn aan beleidsdoelen worden in een tabel weergegeven. De ruimtelijke (rand)voorwaarden worden op kaart aangegeven. Deze randvoorwaarden kunnen worden gehanteerd bij de selectie van alternatieven en bij de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van de alternatieven.

Het MER beschrijft beknopt voor welk besluit het wordt opgesteld, en volgens welke procedure en welk tijdschema het besluit wordt genomen. Tevens zal het MER een overzicht dienen te geven van de besluiten die na vaststelling van het voorontwerp nog genomen moeten worden.

2.4 Doelstellingen

Het MER beschrijft de doelstellingen van het plan. Deze dienen te worden gerelateerd aan de gesignaleerde knelpunten en het geformuleerde beleid.

Uitgebreid dient ingegaan te worden op de mogelijkheden die de voorgenomen activiteit biedt om doelstellingen op milieugebied te realiseren. Bij het beschrijven van de milieu-doelstellingen kan gebruik worden gemaakt van de indeling in zogenaamde VER-thema's.

Doelstellingen worden in het MER, behalve voor het gebied als geheel (op zich en in samenhang met de bredere omgeving), bij voorkeur ook per deelgebied geformuleerd.

Aangegeven dient te worden in hoeverre doelstellingen onderling strijdig kunnen zijn of elkaar juist kunnen versterken.

De Gebiedsvisie Haren geeft reeds in belangrijke mate een kader voor de functietoedeling en de daarmee samenhangende inrichting van gebiedsdelen voor de functies landbouw, natuur en, daaraan gekoppeld, water. In het MER dienen de hoofdlijnen van de gebiedsvisie beknopt te worden weergegeven, met name voor wat betreft het milieu-aspect. Besteed daarbij aandacht aan:

- de gebiedsindeling naar functies natuur en landbouw;
- de begrenzing en de oppervlakte van deze gebieden;
- de functieverdeling van de gronden in verband met risicospreiding voor agrarische bedrijven;
- de waterbeheersing per deelgebied.

Geef hierbij aan in hoeverre milieu-aspecten een rol hebben gespeeld. Geef verder aan welke keuzen in functietoedeling nog mogelijk zijn.

Doelstellingen worden in het MER zoveel mogelijk in operationele en toetsbare termen verrat, opdat zij optimaal richtinggevend zijn voor de selectie van te onderzoeken alternatieven. Doelstellingen zullen een kwantitatief karakter moeten hebben als het gaat om aspecten die zich betrouwbaar en zonder belangrijk informatieverlies laten vertalen in eenduidig meetbare grootheden.

3

VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen"*.

Artikel 7.10, lid 3 van de Wm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast."

3.1

Algemeen

De Commissie gaat er van uit dat er in beleidskaders op verschillende niveaus reeds uitspraken zijn gedaan die in hoge mate bepalend zijn voor de toekomstige inrichting van het gebied. Essentieel bij een MER als dit is dan ook het geven van inzicht in de vraag op welke onderdelen en in welke mate er nog speelruimte bestaat voor de planvorming. De Commissie stelt zich voor dat de bestaande speelruimte ten volle wordt benut voor het ontwikkelen van alternatieven.

De beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de alternatieven dient gericht te zijn op die planonderdelen, maatregelen en effecten die een wezenlijke invloed uitoefenen op het milieu. Details met een relatief beperkte milieubetekenis behoeven niet in het MER te worden beschreven, tenzij zij model staan voor ontwikkelingen met een grotere milieubetekenis. Zodoende kan het MER zich richten op de hoofdlijnen van de besluitvorming rond het landinrichtingsplan. In het verlengde hiervan ligt de wens van de Commissie dat alternatieven zodanig geformuleerd worden, dat zij onderling op hoofdlijnen van elkaar verschillen.

Tijdens het opstellen van het MER kan blijken dat doelstellingen ten aanzien van verschillende functies (deels) tegenstrijdig zijn en daarom moeilijk gezamenlijk zijn te realiseren. In dat geval zal aangegeven moeten worden wat de consequenties zijn voor de samenstelling van de alternatieven als prioriteit gegeven wordt aan ofwel de ene ofwel de andere doelstelling.

Als uitgangspunt voor het samenstellen van alternatieven kunnen gebiedskenmerken in het plangebied worden beschreven die beperkingen opleggen dan wel juist mogelijkheden aan bepaalde ontwikkelingen bieden. Deze gebiedskenmerken worden besproken in hoofdstuk 4.

In de Startnotitie worden in § 2.4 uitgangspunten voor de herinrichting geformuleerd voor de thema's scheiding/verweving en duurzaamheid. Geef een beschrijving van deze thema's, mede in relatie tot de geformuleerde doelstellingen. Aangegeven zal moeten worden:

- in hoeverre vindt scheiding dan wel verweving van functies in deelgebieden plaats; op basis van welke argumenten;
- op welke wijze het streven naar duurzaamheid van functies is uitgewerkt en welke flexibiliteit in het plan wordt ingebouwd om mogelijke toekomstige functiewijzigingen te kunnen opvangen. Het begrip duurzaamheid dient daarbij niet uitsluitend gerelateerd te worden aan de sectorale (milieu-)aspecten van de alternatiefontwikkeling, maar ook aan het planontwerp als geheel.

3.2 Voorgenomen activiteit

In de Startnotitie wordt de voorgenomen activiteit in algemene termen omschreven. Niet aangegeven is de wijze waarop de geformuleerde doelstellingen en aandachtspunten zullen worden uitgewerkt tot een concreet inrichtingsplan. Dit is inherent aan de gevolgde methodiek bij de planvorming, waarbij pas later in het proces de vertaling zichtbaar wordt van doelstellingen naar planinhoud en maatregelen.

Voor de m.e.r. betekent dit dat de voorgenomen activiteit pas duidelijke contouren krijgt bij het opstellen van planalternatieven, en opgevat kan worden als het voorkeursalternatief (§ 3.4.3).

3.3 Het ontwikkelen van alternatieven

3.3.1 Alternatieven op basis van varianten en thema's

In het MER dienen alternatieven op de voorgenomen activiteit te worden beschreven. Als basis voor de alternatieven kan het nuttig zijn voor verschillende planonderdelen, zoals functietoedeling en sets van inrichtingsmaatregelen per inrichtingsfactor⁴] of per gebiedsdeel, varianten te ontwikkelen. Alternatieven worden dan gevormd door logische combinaties van varianten.

Varianten naar functie en inrichting

Bij het ontwikkelen van varianten en alternatieven kan onderscheid worden gemaakt tussen het niveau van de (ruimtelijke) functietoedeling en het uitvoeringsniveau (inrichtingsmaatregelen en vormgeving). Op het eerste niveau gaat het om de omvang, ligging en onderlinge relaties van de verschillende functies/bestemmingen: in Haren drinkwaterwingebied, landbouwgebied, natuurgebied en recreatiegebied. Voor Haren ligt de oppervlakte en ligging van de functies grotendeels vast. In het MER dient meer inzicht te worden gegeven in de toekomstige functies van de zogenaamde uitwerkingsgebieden. Als niet-ruimtelijke functies waarop de landinrichting zich richt dient daarnaast aandacht te worden besteed aan het watersysteem en aan landschap en cultuurhistorie.

Op het tweede niveau gaat het om verschillen in uitvoering, waarbij de inrichting, de vormgeving en het beheer kunnen variëren. Voor Haren dient de nadruk gelegd te worden op het ontwikkelen van varianten van inrichtingsmaatregelen per functie en/of inrichtingsfactor.

Thema's

Het verdient de voorkeur alternatieven te ontwerpen met behulp van een combinatie van onderscheidende criteria. Deze criteria kunnen betrekking hebben op thema's die een heldere en reële keuzemogelijkheid bevatten. Thema's die zich in potentie goed lenen voor het ontwikkelen van alternatieven zijn:

- de aard van de gewenste natuur in de daartoe reeds aangewezen of nog aan te wijzen beheersgebieden, reservaatgebieden en natuurontwikkelingsgebieden. Hierbij kan behalve aan het ontwikkelen van verschillende streefbeelden ook gedacht worden aan het (mede aan de hand van geografische en historische referenties) scheppen van uitgangscondities voor meer spontane vormen van natuurontwikkeling. Welke ruimte laat de Gebiedsvisie Haren op dit punt open om te variëren; wat betekent dit voor de inrichtingsmaatregelen?
- de situering en vormgeving van ecologische verbindingszones in het gebied, mede in relatie tot de landschappelijke en recreatieve infrastructuur en cultuurhistorische aspecten.

4 Inrichtingsfactoren: waterbeheersing, ontsluiting, verkaveling en beplanting.

- de aard en schaal van de gewenste landschapsontwikkeling. Inzicht kan worden gegeven in de wijze waarop de verschillen tussen de landchapstypen kunnen worden versterkt. Hierbij kan gedacht worden aan een bandbreedte tussen 'handhaven van de huidige schaal en plaatselijk verdichten met beplantingselementen' tot 'herkenbaar maken van grote landschappelijke eenheden met bewuste schaalverruiming daartussen'. Aandacht moet daarbij vooral worden gegeven aan de schaal en maatvoering van duurzaam het landschap structurerende elementen, die primair in het kader van de landinrichting tot stand zouden moeten worden gebracht en waarvan het voortbestaan zou moeten worden gewaarborgd. Daarnaast is aandacht gewenst voor meer kleinschalige beplantingselementen waarvan het behoud een vrijwillig karakter heeft en door de landinrichting alleen kan worden gefaciliteerd.
- het bevorderen van de algemene milieukwaliteit, dan wel de bijzondere milieukwaliteit en het tempo van uitvoering daarvan.

Dit overzicht moet niet als enig mogelijke worden beschouwd. Het is goed voorstelbaar dat ook andere thema's zich lenen om reële alternatieven te ontwikkelen.

Bij het combineren van thematische keuzemogelijkheden tot alternatieven dient voorop te staan dat er alternatieven ontstaan die elk op zich een behoorlijke realiteitswaarde bezitten. Het is goed denkbaar dat de verschillen tussen bepaalde keuze-mogelijkheden zich op het niveau van deelgebieden afspelen; in dat geval zullen de alternatieven per deelgebied een andere invulling vertonen.

3.3.2 **Relevante inrichtingsmaatregelen**

De inrichtingsmaatregelen hoeven alleen beschreven te worden voor zover zij belangrijke milieugevolgen hebben. Het MER moet een duidelijk overzicht geven van de aard, schaal, intensiteit en plaats van de te beschrijven maatregelen. Inrichtingsmaatregelen die zullen worden toegepast kunnen per alternatief verschillen.

Het MER geeft aan hoe de selectie van maatregelen die (per deelgebied) worden beschreven heeft plaatsgevonden. Ook moet aangegeven worden in welke mate de beschreven maatregelen passen binnen de doelstellingen van het landinrichtingsproject.

Bij het beschrijven van de milieugevolgen van de alternatieven richt de aandacht zich op de effecten van de volgende maatregelen:

Landbouw:

- waterbeheersingsmaatregelen;
- kavelconcentratie en kavelinrichtingswerkzaamheden;
- bedrijfsverplaatsingen.

Natuur:

- buffermaatregelen;
- optimaliseren van grondwaterstanden;
- maatregelen voor het creëren van waterconservering (vasthouden van gebiedseigen water en kwelwater);
- maatregelen die het isolement van natuurgebieden opheffen.

Landschap en cultuurhistorie:

- maatregelen voor de instandhouding, ontwikkeling en aanleg van houtwallen, singels en andere beplantingen op de Hondsrug;
- maatregelen voor het handhaven, inpassen en versterken van cultuurhistorische elementen en structuren (zowel in archeologische als in historisch-geografische zin);
- maatregelen voor het handhaven en bevorderen van openheid van de beekdalen.

Specifieke milieuhygiënische knelpunten:

- maatregelen ter verbetering van de waterkwaliteit (maatregelen ter conservering van kwelwater);
- maatregelen ter sanering van bodemverontreiniging.

Overige maatregelen die een bijdrage leveren aan realiseren van doelstellingen met betrekking tot de VER-thema's: hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan maatregelen tegen verstoring door drukte/geluid (zonering verkeer, locatiekeuze nieuwe boerderijen).

3.4 Beschrijving van alternatieven

De volgende alternatieven, bestaande uit combinaties van varianten, moeten in ieder geval in het MER worden beschreven:

- het meest milieuvriendelijke alternatief;
- het uiteindelijke voorkeursalternatief.

Daarnaast kan het nul-alternatief, worden onderscheiden teneinde te dienen als referentie voor de overige alternatieven.

3.4.1 **Het meest milieuvriendelijke alternatief**

Het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) kan worden opgebouwd uit een combinatie van varianten, waarbij ernaar gestreefd dient te worden dat varianten elkaar waar mogelijk versterken (synergie) voor wat betreft het milieu-aspect. Mogelijkheden voor synergie dienen ook te worden onderzocht met betrekking tot de verhouding tussen het milieu en de verschillende (andere) maatschappelijke belangen, zoals landbouw en recreatie.

Uitgangspunten van het MMA kunnen zijn:

- het tot stand brengen van een duurzame ecologische infrastructuur die natuurgebieden in en buiten het landinrichtingsgebied met elkaar verbindt en recht doet aan de hydrologische, bodemkundige en geomorfologische kenmerken van het gebied;
- het bieden van goede uitgangssituaties en duurzaam gunstige omstandigheden voor natuurlijke processen in de te ontwikkelen natuurgebieden;
- het bieden van mogelijkheden voor een duurzame landbouw;
- het tot stand brengen van een krachtig landschapsbeeld dat recht doet aan de historische identiteit maar tevens uitdrukking geeft aan de nieuwe ontwikkelingen die plaats vinden;
- het versterken van de verschillen tussen de landschapstypen;
- het bieden van een adequate oplossing van de knelpunten ten aanzien van bodem en water (onder andere verbeteren waterkwaliteit, tegen gaan verdroging);
- het zo zorgvuldig mogelijk inpassen van bestaande en nieuwe verstedelijking aan de randen van het gebied;
- het maximaal toepassen van mitigerende maatregelen teneinde ongewenste milieu-effecten te voorkomen of verminderen;
- maatregelen die maximaal bijdragen aan het realiseren van het thema's uit het provinciaal milieubeleidsplan.

3.4.2

Het nul-alternatief

In het MER dient het nul-alternatief (op hoofdpunten, met de huidige functies van het gebied) te worden beschreven. Het nulalternatief geeft aan wat er gebeurt in het plangebied als het voornemen tot landinrichting niet wordt uitgevoerd. Het MER moet aangeven of de doelstellingen van het project gerealiseerd kunnen worden met het nul-alternatief. Als dat niet het geval is, dient de beschrijving van de huidige situatie slechts als uitgangspunt voor de beschrijving van de bestaande toestand van het milieu en de autonome ontwikkeling van het milieu als landinrichting niet wordt uitgevoerd. Deze autonome ontwikkeling is een referentie voor de vergelijking van de milieugevolgen van de alternatieven.

3.4.3

Het voorkeursalternatief

In het MER moet het voorkeursalternatief, oftewel de voorgenomen activiteit, worden beschreven en gemotiveerd (zie ook § 3.2).

4.

BESTAANDE TOESTANDEN AUTONOME ONTWIKKELING VAN HET MILIEU

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenoemde activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."*

De bestaande toestand van het milieu en de autonome ontwikkeling daarvan als de landinrichting niet wordt uitgevoerd, dient te worden beschreven voor zover van belang voor het voorspellen van de gevolgen van de onderzochte alternatieven voor het milieu. Onzekerheden dienen duidelijk te worden aangegeven. De beschrijving van de bestaande toestand van het milieu en van de te verwachten (autonome) ontwikkeling van dat milieu dient als referentiekader voor de beschrijving van de gevolgen voor het milieu en de onderlinge vergelijking van de alternatieven (zie de hierna volgende § 5 en § 6).

Bestaande literatuur en bestaande veldbeschrijvingen, aangevuld met eventueel te verrichten onderzoek vormen de basis voor de beschrijving van de bestaande toestand en de autonome ontwikkeling.

Deze beschrijvingen kunnen mogelijk niet eerder onderkende knelpunten opleveren die een rol kunnen spelen bij de formulering van de alternatieven.

Studiegebied

Tot het studiegebied behoort het plangebied voor de herinrichting en de aangrenzende gebieden voor zover die door de landinrichting kunnen worden beïnvloed. Per milieu-aspect (bodem, lucht, flora/fauna, grondwater, oppervlaktewater en dergelijke) kan de omvang van het studiegebied verschillen. De beschrijving dient alleen die gebiedsdelen te omvatten waar meetbare of bespeurbare veranderingen in de toestand van het milieu kunnen worden verwacht als gevolg van de onderzochte alternatieven.

De Commissie adviseert bij de beschrijving van het bestaande milieu en van de milieugevolgen het accent te leggen op twee schaalniveaus, namelijk dat van het gehele plangebied en dat van deelgebieden. Indien maatregelen effecten hebben buiten het plangebied, zal het studiegebied zich uit dienen te strekken tot buiten de grenzen van het plangebied.

Aandachtspunten

Bij de beschrijving van de bestaande toestand van het milieu en van de autonome ontwikkeling daarvan zal het MER vooral aandacht moeten besteden aan de volgende aspecten en aan hun onderlinge samenhang:

- Bodemgesteldheid en reliëf. Besteed daarbij aandacht aan bodembeschermingsgebieden; GEA-objecten; natuurlijke versus antropogene aspecten (esdekken, petgaten en dergelijke).
- Waterhuishouding. Besteed daarbij aandacht aan: kwaliteit en kwantiteit oppervlaktewater; huidige drooglegging, stroomrichting en waterdiepte; grondwatersysteem (verloop grondwaterstanden, grondwatertrappen, kwaliteit, inzijging, kwel, stromingspatronen (geohydrologie). Uit hydrologisch onderzoek in Haren is bekend dat er een grote ruimtelijke variabiliteit is in abiotische omstandigheden. Om de effecten van inrichtingsmaatregelen op kwel en inzijging te kunnen beoordelen dient de hydrologische situatie gedetailleerd te worden beschreven. Daarbij is tevens van belang aan te geven in hoeverre in het verleden door inrichtingsmaatregelen de ruimtelijke variabiliteit van de waterhuishouding is gewijzigd.
- Milieuhygiënische kwaliteit en milieubelasting van bodem, grondwater en oppervlaktewater.
- Flora, fauna en ecologische relaties. De beschrijving van de biotische toestand in het studiegebied, alsmede van de effectbeschrijving, dient te geschieden aan de hand van een duidelijke keuze en motivering van de te behandelen biotische aspecten die een representatief beeld geven van de huidige ecologische infrastructuur (bestaande natuurgebieden; waardevolle ecotopen; (inter)nationaal bedreigde soorten; soortenrijkdom; indicatorsoorten). Geef aan in hoeverre huidige ecologische kwaliteiten of potenties gerelateerd zijn aan abiotische aspecten, met name bodem en water.
- Landschap en cultuurhistorie (open of gesloten ruimten, archeologische vindplaatsen, historisch-geografische elementen en structuren); visueel ruimtelijke werking van deze elementen (openheid, doorzichten, reliëf).
- Overige aspecten. Afzonderlijk dient aandacht te worden geschonken aan:
 - de ontwikkeling van de landbouw op termijn in dit gebied. De landbouw in het herinrichtingsgebied Haren is sterk grondgebonden. Geef een indicatie van de milieu-ontwikkeling van een terugtrekkende landbouw qua ruimtebeslag en duurzaamheid (beheerskosten).
 - de realisatie van beheersgebieden. Beschrijf een minimum- en een maximumscenario voor het aantal af te sluiten beheersovereenkomsten (vertaald in ha). Geef aan in hoeverre tussen beide scenario's wezenlijke verschillen optreden in de toekomstige milieutoestand (gebieden zelf; omgevingseffecten).

5. GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."*

5.1 Algemeen

Een beschrijving van de milieu-effecten zal uiteindelijk moeten resulteren in een vergelijking tussen de verschillende alternatieven. Voor de effectbeschrijving kunnen de volgende algemene richtlijnen in acht worden genomen:

- De wijze waarop de milieu-effecten zijn bepaald en beschreven dient te worden gemotiveerd. Het gaat hierbij in het bijzonder om de betrouwbaarheid en nauwkeurigheid van zowel de basisgegevens als de gebruikte methoden van voorspelling van milieu-effecten.
- Aangegeven moet worden of de effecten tijdelijk of permanent, ophefbaar of onomkeerbaar zijn; of deze op de korte of lange termijn spelen en in hoeverre cumulatie van effecten kan optreden ook door activiteiten buiten het plangebied.
- Naast de beschrijving per milieu-aspect afzonderlijk dient aandacht te worden besteed aan de onderlinge samenhang van de milieu-effecten als ook op hun invloed op het studiegebied en delen daarvan.
- Het te verwachten resultaat en de doeltreffendheid van mitigerende maatregelen (maatregelen om de negatieve gevolgen te beperken of te compenseren) dienen te worden aangeduid; het gaat hierbij zowel om ruimtelijke als technische maatregelen.
- Naast de negatieve effecten dienen ook alternatieven de positieve gevolgen te worden aangegeven (in woord en beeld). Daarnaast moet worden ingegaan op de positieve ontwikkelingsmogelijkheden.
- Bijzondere aandacht moet worden besteed aan die milieu-gevolgen die per alternatief/variant verschillen.
- Aandacht dient besteed te worden aan de mate waarin de te realiseren situatie gevoelig zal zijn voor economische en technologische ontwikkelingen, met name in de landbouw.

5.2 Reliëf, bodem en water

Realisatie van de voorgenomen activiteit impliceert dat op kleine of grotere schaal grondwerkzaamheden zullen worden uitgevoerd en dat de waterhuishouding wordt aangepast aan de nieuwe doelen. In het MER dient inzicht te worden gegeven in (de gevolgen van):

- veranderingen in reliëf en bodemgesteldheid.
- veranderingen in (grond)watersysteem. Besteed hierbij aandacht aan:
 - wijziging grondwaterstanden;

- duur en periode waarin bepaalde grondwaterstanden worden overschreden (met name in gebieden met hoofdfunctie natuur);
- verandering grondwaterstroming (kwel en inzijgingsgebieden);
- effecten van het voorgenomen peilbeheer van het oppervlaktewater; (ontstaan hierdoor bijvoorbeeld 's zomers lagere waterstanden en 's winters hogere?);
- effecten van maatregelen op de verdroging;
- effecten op de grondwaterkwaliteit;
- effecten van de inlaat van water (bijvoorbeeld op de waterkwaliteit van petgaten en andere kleine waterpartijen met een natuurwaarde).

5.3 Flora, fauna en ecologische relaties

Welke potenties voor natuurontwikkeling kunnen als onderdeel van de voorgenomen activiteit in het studiegebied worden gecreëerd of ontwikkeld?

Beschrijf de effecten van de voorgenomen maatregelen in termen van:

- toename van gewenste biotopen dan wel optimalisatie van gewenste natuurlijke ontwikkelingsprocessen;
- versterking of verzwakking van de ecologische infrastructuur (samenhang Hondsrug en beekdalen; verbinding tussen Hunzedal en Drentse Aa; opheffen ecologische barrières)⁵;
- toename van planten- en diersoorten die bedreigd of zeldzaam zijn;
- aantasting van de natuurkwaliteit in gebieden met hoofdfunctie landbouw;
- aantasting, versterking, verkleining en vergroting van natuurgebieden.

Besteed expliciet aandacht aan de wijze waarop door de nieuwe waterhuishoudkundige inrichting natuurwaarden worden versterkt of verzwakt (verandering in peil, verandering in kwel, verandering in waterkwaliteit).

5.4 Landschap en cultuurhistorie

Het MER dient aandacht te besteden aan de effecten op het landschap:

- de veranderingen in de visueel-ruimtelijke karakteristiek (inclusief geomorfologische en cultuurhistorische karakteristiek) en samenhang op gebieds- en deelgebiedsniveau.

Het MER dient aandacht te schenken aan mogelijke effecten van de voorgenomen activiteit op cultuurhistorische elementen en structuren:

⁵ Zie ook inspraakreactie 3 (bijlage 4), waarin wordt gewezen op het belang van een kleinschalige ecologische dooradering voor zoogdieren.

- de effecten op archeologische vindplaatsen en de zichtbaarheid daarvan⁶;
- verlies, behoud of versterking van historisch-geografische elementen of structuren.

Aanbevolen wordt de effectbepaling uit te voeren door bepaling van kwetsbaarheden (geomorfologische, cultuurhistorische en visuele kwetsbaarheid) voor maatregelen, die in de verschillende alternatieven (en varianten) worden getroffen.

Het verdient aanbeveling deze effecten niet alleen te beschrijven, maar vooral zo goed mogelijk te visualiseren met tekeningen en/of fotomontages.

6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder f van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

De alternatieven moeten, althans wat hun milieu-aspecten betreft in relatie worden gezien met de autonome ontwikkeling van het milieu. Vigerend milieubeleid moet eveneens worden beschouwd als toetsingskader. Het aangeven in tabellen van de milieugevolgen per milieuaspect en per alternatief biedt een goede basis voor een onderlinge vergelijking.

Aandachtspunten bij dit onderdeel van het MER kunnen zijn:

- Een beschouwing over de mate waarin de initiatiefnemer bij elk van de alternatieven denkt de doelstellingen te kunnen bereiken.
- Een vergelijkende beschouwing over de positieve en negatieve milieugevolgen van ieder alternatief. Welke milieuknelpunten worden opgelost en welke nieuwe knelpunten ontstaan?
- In welke mate leveren de alternatieven een bijdrage aan het realiseren van het milieubeleid, bijvoorbeeld ten aanzien van de VER-thema's?
- Een voorkeursvolgorde van de alternatieven per milieu-aspect waarbij afweging van ongelijksoortige milieu-aspecten moet worden vermeden.

⁶ Zie ook inspraakreactie 2 (bijlage 4) waarin door de ROB wordt aangegeven dat een aanvullende archeologische inventarisatie niet nodig wordt geacht, maar waarin wel wordt aangedrongen op kwaliteitsbepalend onderzoek van bekende archeologische vindplaatsen.

7. LEEMTEN IN KENNIS EN EVALUATIE

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen [d.w.z. van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, resp. van de milieu-effecten] ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

Het MER dient aan te geven welke van de gevraagde gegevens niet kunnen worden geleverd, evenals de reden waarom en de betekenis van deze leemten voor de besluitvorming. Informatie die voor de besluitvorming essentieel zal zijn, zal met prioriteit moeten worden geïdentificeerd. De vastgestelde leemten in kennis en informatie kunnen worden gezien als onderwerpen van voortgaande studie en behoren mede te worden betrokken bij een in concept op te stellen evaluatieprogramma van de daadwerkelijk optredende gevolgen voor het milieu. Een concept-evaluatieprogramma kan in het MER reeds worden beschreven.

Aandachtspunten bij het beschrijven van leemten in kennis zijn onder andere:

- onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en in gebruikte gegevens;
- gebrek aan bruikbare voorspellingsmethoden;
- andere kwalitatieve en kwantitatieve onzekerheden met betrekking tot milieugevolgen op korte en langere termijn.

8. VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER

De rol van m.e.r. in de besluitvorming over een voorgenomen activiteit maakt het noodzakelijk dat het MER toegankelijk en begrijpelijk is voor een breed samengesteld gezelschap van betrokkenen: besluitvormende organen, adviserende deskundigen en derden die via de daarvoor bestaande procedures hun invloed willen doen gelden. Elk van deze doelgroepen moet in het MER de relevante informatie kunnen aantreffen. Dit stelt hoge eisen aan de presentatie van het MER. In verband hiermee beveelt de Commissie het volgende aan:

- De gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en de alternatieven zullen overzichtelijk gepresenteerd en voor alle betrokken partijen toegankelijk moeten zijn. In het MER dient te worden ingegaan op de bij derden levende vragen omtrent het landinrichtingsproject, zoals die in het kader van de inspraak naar aanleiding van de startnotitie naar voren zijn gekomen. Te sterke vereenvoudigingen enerzijds en slechts voor ingewijden toegankelijke vaktaal anderzijds, behoren te worden vermeden. Belangrijke keuzes, gemaakt tijdens de opstelling van het MER, dienen duidelijk naar voren te komen. Indien bij de opstelling van het MER is afgeweken van de richtlijnen, dient dit duidelijk en gemotiveerd te worden aangegeven.

- Gegevens over het studiegebied en de (ruimtelijke) consequenties van alternatieven zullen zoveel mogelijk op overzichtelijk kaartmateriaal moeten worden weergegeven.
- Het is wenselijk het MER zo beknopt mogelijk van opzet te houden en het te voorzien van een goed op de inhoud afgestemde samenvatting. Belangrijke leemten in kennis dienen ook in de samenvatting te worden weergegeven.
- Het verdient aanbeveling om de achtergrondgegevens die de conclusies, voorspellingen en keuzes onderbouwen niet in het MER zelf te vermelden, maar zulke informatie in bijlagen op te nemen.
- Achtergrondgegevens die noch in het MER zelf, noch in de bijlagen worden opgenomen, dienen wel beschikbaar te zijn voor geïnteresseerden. In het MER en in eventuele bijlagen dient ernaar te worden verwezen.
- Een verklarende begrippenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst zijn in verband met de leesbaarheid van belang.

9. SAMENVATTING VAN HET MER

Artikel 7.10, lid 1, onder h van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."*

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers. Het verdient daarom bijzondere aandacht. In de samenvatting moet kort en overzichtelijk de kern van de belangrijkste onderdelen van het MER worden weergegeven:

- probleem- en doelstellingen van het landinrichtingsproject waarbij aandacht wordt besteed aan de VER-thema's;
- keuze en motivering van de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven, waaronder het meest milieuvriendelijke alternatief;
- beschrijving van de bestaande situatie van het milieu (mede ten behoeve van de evaluatie achteraf);
- zo objectief mogelijke beschrijving en voorspelling van de effecten op het milieu van de verschillende alternatieven;
- vergelijkende beoordeling van de alternatieven tegen de achtergrond van uitgangspunten van het milieubeleid;
- de belangrijkste leemten in kennis.

BIJLAGEN

bij het advies voor richtlijnen
voor het milieu-effectrapport
Herinrichting Haren

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 3 september 1993, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

provincie groningen

provinciaal bestuur
van groningen

Postbus 610
9700 AP Groningen
Telex 53240 gncv nl
Fax 050-164933
Correspondentie uitsluitend richten aan
het postadres

Martinikerkhof 12
Alg. tel nr. 050-164911

voor de	rapportage
6 SEP. 1993	
1025-93	
542-14/m 3	
Sc/Pres/Bid	

Commissie voor de m.e.r.
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

Nr. 93/16.734/11/35/B.7, RG.

Groningen, - 3 SEP. 1993

Behandeld door: B. Zandberg
Telefoonnummer: 050-164834

Bijlage(n) : 14.

Antwoord op:

Onderwerp : M.e.r. Herinrichting Haren
terinzagelegging startnotitie.

Bijgaand doen wij op grond van het bepaalde in artikel 7.12 van de Wet milieubeheer toekomen de op 23 augustus 1993 bij ons college ingekomen startnotitie van de Landinrichtingscommissie Haren inzake de herinrichting Haren.

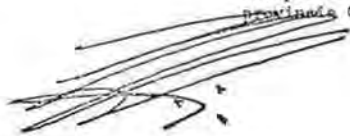
De voorgenomen activiteit is milieu-effectrapportage-plichtig. Het besluit ten behoeve waarvan het milieu-effectrapport zal worden opgesteld betreft de vaststelling van het landinrichtingsplan ingevolge artikel 81 van de Landinrichtingswet.

Met de publicatie van het voornemen in de Nederlandse Staatscourant (d.d. 02-09-1993), het Harener Weekblad (d.d. 02-09-1993) en het Nieuwsblad van het Noorden (d.d. 04-09-1993) is de procedure in het kader van de milieu-effectrapportage gestart. Zeven exemplaren van de kennisgeving hebben wij bijgevoegd.

- 2 -

In verband met de tijdsdruk die bij dit project speelt verzoeken wij u vriendelijk ons zo spoedig mogelijk, doch op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer uiterlijk 7 november 1993, te adviseren over de richtlijnen.

Gedeputeerde staten der
~~provincie~~ Groningen:

, voorzitter.

, griffier.

BIJLAGE 2

Openbare bekendmaking in Staatscourant nr. 167 d.d. 2 september 1993

provincie groningen

milieu-effectrapportage herinrichting haren

Het landinrichtingsproject Haren is op basis van een aanvraag van de landbouw en de gemeente Haren in 1986 als "herinrichting" in voorbereiding genomen. In 1987 is hiertoe de landinrichtingscommissie Haren geïnstalleerd. Deze commissie, gevestigd te Groningen, Engelse kamp 6, heeft als taak ten behoeve van de functies die in het landelijk gebied in Haren aan de orde zijn, in het bijzonder ten behoeve van natuur en landbouw, een plan voor de inrichting van het gebied op te stellen. Uitvoering van het plan dient goede vooruitzichten te bieden voor duurzaamheid in het grondgebruik en voor de kwaliteiten van het milieu en het landschap in Haren.

De voorgenomen activiteit is milieu-effectrapportageplichtig. Het bestaat ten behoeve waarvan het milieu-effectrapport zal worden opgesteld betreft de vaststelling door Gedeputeerde Staten van het landinrichtingsplan ingevolge artikel 81 van de Landinrichtingswet.

Procedure

Alvorens het besluit tot vaststelling van het landinrichtingsplan kan worden genomen, moeten de effecten van de voorgenomen activiteit op het milieu in een milieu-effectrapport (MER) worden onderzocht. Dit MER zal worden opgesteld door de landinrichtingscommissie.

De wettelijke procedure in het kader van de m.e.r. is gestart met het indienen van een startnotitie. Hierin wordt een globale aanduiding van de aard en de omvang van de voorgenomen activiteit en de te verwachten gevolgen voor het milieu gegeven.

Voordat het MER kan worden opgesteld, stellen gedeputeerde staten van Groningen, als bevoegd gezag, de richtlijnen vast waaraan de inhoud van het MER moet voldoen.

Ten behoeve van het opstellen van deze richtlijnen is inspraak mogelijk.

Terinzagelegging

De startnotitie ligt vanaf 7 september 1993 tot en met 7 oktober 1993 tijdens kantooruren ter inzage bij de Provincie Groningen, Dienst Ruimtelijke Ordening, Eendrachtsskade z.z. 2 (kamer 1037) te Groningen en op de secretarie van de gemeente Haren, Raadhuisplein 10 te Haren. De startnotitie is verkrijgbaar voor een bedrag van 12,50 bij de afdeling communicatie van de provincie Groningen (050-164160).

Inspraak

Reacties met betrekking tot de te geven richtlijnen kunnen tot en met 7 oktober 1993 schriftelijk worden ingediend bij gedeputeerde staten van Groningen t.z.v. Dienst Ruimtelijke Ordening, Postbus 430, 9700 AP Groningen.

Inlichtingen

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met dhr. B. Zandberg (050-164834).

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Landinrichtingscommissie Haren

Bevoegd gezag: College van Gedeputeerde Staten van Groningen

Besluit: Vaststelling landinrichtingsplan

Categorie Besluit m.e.r.: --

Activiteit: De voorgenomen activiteit betreft de inrichting van het landinrichtingsgebied Haren conform de aan het gebied toegekende ruimtelijke functies. In de Gebiedsvisie Haren zijn doelstellingen voor natuur en landbouw in grote lijnen ruimtelijk vastgelegd. Voor enkele gebiedsdelen, alsmede voor overige gebiedsfuncties, dient de functietoedeling in het kader van de herinrichting nog te worden uitgewerkt.

De herinrichting beslaat een oppervlakte van circa 4.620 ha. In het gebied ligt circa 1800 ha relatienotagebied en circa 50 ha natuurontwikkelingsgebied.

Stand van zaken: De openbare bekendmaking van de start van de m.e.r.-procedure vond plaats op 2 september 1993. De startnotitie lag ter visie van 7 september 1993 tot en met 7 oktober 1993. Op 15 oktober 1993 legde de werkgroep van de Commissie voor de m.e.r. een locatiebezoek af en op 9 november 1993 vond overleg plaats met bevoegd gezag over het concept-advies voor richtlijnen.

Samenstelling van de werkgroep:

ir. H. Dijkstra

G.F.W. Herngreen

ir. A.J.G. van der Maarel

ing. E.M. Mastenbroek (voorzitter)

drs. B. Veltman

Secretaris van de werkgroep: drs. A.L. Vernooij

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	931005	Milieufederatie Groningen	Groningen	931013
2.	931004	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek	Amersfoort	931013
3.	931005	Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming	Utrecht	931013
4.	930928	De Vlinderstichting	Wageningen	931013
5.	931003	Nederlandse Mycologische Vereniging	Wijster	931013
6.	930922	Landbouwschap, Gewestelijke Raad voor Groningen	Groningen	931013